

Emlékeztető

Készült: A Pest Megye Önkormányzata által a KEHOP-1.2.0.-15-2016-00011 azonosító számú, a „Pest Megyei Klímastratégia kidolgozása és a Pest Megyei Éghajlatváltozási Platform létrehozása” projekt keretében a

Pest Megyei Éghajlatváltozási Platform

(Budapest V. Városház u. 7. I. emeleti Török Ignác teremben tartott)

2017. március 20-i alakuló üléséről

Jelen voltak: a csatolt jelenléti ív szerint

Szabó István (Pest Megye Közgyűlésének elnöke): Köszöntötte a meghívottakat és hangsúlyozta, hogy nem sztereotípiá az, hogy a Földet nem örököltük a szüleinktől, hanem kölcsönkaptuk az unokáinktól; aminek akkor van értelme, ha teszünk is érte, ha felismerjük azt, hogy mekkora problémát jelentett az, amit az emberiség a Földön az elmúlt kétszáz évben tett. Példaként említette Hetesi Zsolt előadását, ami a föld életciklusairól szól, amelyben mindig volt felmelegedés, visszahűlés, és amelyről az ember hajlamos azt gondolni, hogy így van ez most is. Egy dolgot kivéve: eddig az ember nem avatkozott be ebbe a ciklikusságba. Hangsúlyozta, ahhoz, hogy a ciklus normál medrében maradjon, drasztikus lépéseket kell tennünk, hogy a Föld normál működése megmaradjon. Hangsúlyozta ezt a Platform megalakulása és munkája érdekében is.

Nem elegendő a szakemberek, szakértők véleményét elfogadni, hanem a közösen megfogalmazott gondolatokat, prioritásokat, elveket a közös munka eredményét tovább kell vinni a településekre civil szervezetként, kamaraként, vállalkozásként, családtagként, intézményi és ágazati képviselőként a településekre, iskolákba, óvodákba, otthonra.

Hangsúlyozta, hogy ennek a Platformnak épp ezért a meghívottjai a kamarák, a pedagóguskar, a Magyar Tudományos Akadémia, a civil szervezetek, vállalatok, valamint egy nagyon fontos szakértői csapat a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet, akik ennek a szakértői. Kérte, hogy szakmai tudásuk legjavát adva teremtsenek olyan közösséget, ami a telhető legtöbbet tudja tenni a klímaváltozás hatásainak minimalizálása érdekében.

Dr. Fancsik Tamás (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet igazgatója): Köszöntőjében megköszönte a lehetőséget, hogy a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet ebben az együttműködésben támogathatja a Pest Megyei Önkormányzatot, és a Platformon keresztül a településeket is. Bemutatta az intézmény szakmai működésének sokszínűségét, de hangsúlyozta, alapvetően a Föld olyan természeti erőforrásaival foglalkozik, (pl. felszín alatti vizek, felszín alatti erőforrások, ásványi nyersanyagok, veszélyforrások) amelyek önmagukban is erőteljesen kapcsolódnak a klímaváltozáshoz és a klímaváltozás hatásaihoz. Ugyanakkor, mint háttérintézmény, Magyarországnak az egyetlen klímapolitikai háttértámogatói hivatalos

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

szervezete is. Klímapolitikai és klímavédelmi kérdésekkel tevékenyszerszerűen ez az egyetlen hivatalos háttérintézmény foglalkozik.

Előadásában hangsúlyozta, hogy munkájuk nem absztrakt és nem csak erkölcsi és morális értelemben vett nemes feladat, hanem nagyon komoly és nagyon kemény része a közvetlen alkalmazkodás kialakítása és ennek a felépítése.

Felhívta a figyelmet arra, hogy ha nem alkalmazkodnak a települések, akkor a saját jövőjük válik bizonytalanná, amely katasztrófa helyzetek kialakulásához vezethet. Pedig tudatosabb és gondosabb tervezéssel és prevencióval elháríthatóak lennének.

A Platform keretében ezen tervezést kell a megyére vonatkoztatva megtenni közösen. Mit tud tenni a Platform annak érdekében, hogy az egyének az emberi hatásokat a klímaváltozás során elkerüljék.

Hangsúlyozta, hogy a klíma változása az üvegházugárázshoz kapcsolódik, és az üvegház hatású gázok ember által okozott kibocsátása is egyre erőteljesebb, és ennek hatása számottevő, amely ellen egyéni szinten is lehet tenni tudatos szemléletváltással és életmóddal. Állítását több példával is megerősítette. Rávilágított arra, hogy a Platform és a közös munka olyan kérdésekre fogja ráirányítani a figyelmet, amelyek hangsúlyozzák a megelőzésre, az emisszió csökkentésre, az alkalmazkodásra való felkészülés szükségességét. Mielőtt megköszönte a jelenlétet és figyelmet, reményét fejezte ki, hogy a megoldáskeresésben, a közös munka előre vitelében az Intézet jól felkészült, szakszerű partner lesz.

Ezt követően Dr. Jánossy László (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet szakértő munkatársa), Selmeczi Pál (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Éghajlati Stratégiai Tervezési Főosztály vezetője) és Kajner Péter (Magyar Földtani és Geofizikai Intézet szakértője tartott szakmai előadást a klímaváltozásról.

Az előadások után szakmai beszélgetés kezdődött, amiben a Platform tagok egy része azt is elmondta Kajner Péter kérésére, hogy szervezetük mivel tudja segíteni a majd elkészülő Klímastratégia megvalósítását.

- A résztvevők kiváló kezdeményezésnek ítélték meg a Platform létrehozását.
- Az előadásokkal kapcsolatban további példákon keresztül megerősítésre került a szélsőséges időjárás okozta káresemények gyakorisága és hangsúlyozásra került a megelőzésre való felkészülésben a tájékoztatás, illetve a szabályozás az élet és vagyonvédelem érdekében.
- A Platform tagok sok jó példát soroltak fel, amelyek hozzájárulnak a klímaváltozás hatásainak mérsékléséhez.
- Néhány ellenpéldával a meggondolt tervezésre hívták fel a figyelmet.
- A résztvevők többnyire aktív részvételt ígértek sok javaslattal a platform munkájában, illetve felajánlották szervezői, kommunikációs, szemléletformálási tapasztalataikat, lehetőségeiket, ismereteiket.
- A civil szervezetek révén sokkal hatékonyabb munka folytatható, mert közvetlen és szakmai bizalom járul hozzá.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Elhangzott, hogy agrárgazdasági oldalról is szükséges a Stratégia elkészítése és a Platform munkája. A megyei 40 ezer gazdálkodó közel 300 ezer hektáron folytat művelést és az egyik legnagyobb problémát a belvíz jelenti. Segítségét a 40 ezer tagon keresztül ajánlotta fel, amellyel a Pest megyei települések 90 %-át elérik.
- Tájékoztatást kapott a Platform arról, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara már elkezdett egy másik klímaváltozással járó problémát megelőzni. Egy országos jéghárítási rendszer kiépítésével próbálnák a jégkárokat csökkenteni, amennyire csak lehet.
- Új víztározók, csapadékvíztározók szükségességének kérdése többször is felvetődött.
- Volt, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy nagy arányban a lakosság felelős a magas CO₂ kibocsátásért, ezért olyan célok megfogalmazására van szükség, amely a lakossági kibocsátás hatékony csökkentésében tud segíteni. Ezzel kapcsolatosan a felvilágosítás relatív, könnyen elérhető célnak tekinthető, amely ugyan hosszabb távon, de eredményes lehet.
- Az iskolai oktatásban való nagyobb szerepvállalást nagyon fontosnak tartják a tagok, amely a jövő nemzedékében alapozza meg az előrelátó gondosság, felelősség tudatosságának megvalósulását.
- A vízvezetés építésének példáján került bemutatásra, hogy a relatív olcsóbb vagy csak egyszerűbb mérnöki megoldás, hosszútávon bosszantóan gazdaságtalan és haszontalan, a fenntarthatósággal ellentétes lehet. Ezért is fontos a felsőoktatásban is a képzés módosítása. A fenntarthatóság érdekében olyan mérnöki képzést javasolt, amely a bevált sablonokon túl nyitott gondolkodással innovatív megoldásokkal segíti a mérnököket klímaváltozásra való felkészülésben.
- A csapadékvízzel kapcsolatban erősítette annak hasznosítási szükségességét a háztartásban is.
- Az esővízgyűjtés elérése érdekében a kampányon és személyes ismertetésen túl nagyobb ráható erőre van szükség, ezért javaslat történt a kötelezési lehetőség megvizsgálására az engedélyezési eljárásba beépítve, vagy kedvezmény/támogatás formájának meghatározására beruházások esővíz tározó építésével kapcsolatosan.
- Hangsúlyozásra került a pedagógusok és nevelők tevékenységének jelentősége az óvodák és iskolák gyermekeinek, rajtuk keresztül a családok megszólítása érdekében. Mivel a klímaváltozásra való felkészítés lehetősége a természetismeret, a biológia, a földrajz, vagy akár az etika órán is megjelenhet. A gyerekek fogékonysága miatt könnyen motiválhatóak, de fontos, hogy megtapasztalják a pozitív cselekvés eredményét, azaz fontos az erdei iskolák, táborok, kirándulások, rendezvények, ökoiskolák, zöldóvoda, zöldiskola programok támogatása. Sajnos egy-egy ilyen programnak az akadálya éppen a pénz és az idő hiánya.
- A javaslatok közt elhangzott, hogy vonzóbbá kell tenni a megújuló energiahordozók alkalmazását akár különböző típusú kedvezmények alkalmazásával is mind az építőiparban, mind az autógyártásban, vásárlásban is.
- Javasolt a gáz áfa-tartalmának csökkentésével elérni, hogy az üdülőterületeken és a kertes házakban ne égessenek el minden féle anyagot az emberek, amivel jelentősen rontják a közvetlen és közvetett környezetük levegőjét.
- Hangsúlyozásra került, hogy az emberek mikrokozmoszban a példamutatás és a személyes felelősség vállalás a legjobb módszer, ami felvállalható és hosszabb távon kedvezően alakítja a közösséget/közösségeket.
- Elhangzott az a megoldatlan ellentmondás, hogy miközben a klímaváltozás miatt is egyre több olyan betegséget terjesztő rovar (kullancs, szúnyog) inváziójával kell megküzdeni, nem írhatóak a vegyszerkibocsátás miatt. Alternatív megoldás azonban még nem lett kijelölve, ami súlyos állat- és humán-egészségügyi áldozatokat követelhet.

- Volt, aki szükségesnek tartotta ketté választani a tájékoztatás problémakörét a szükséges anyagi forrás problémakörtől.
- Javaslatként többször az is elhangzott, hogy a Kormány illetékes ágazati szervei is legyenek meghívva a Platform üléseire, illetve a környezetvédelemmel vagy környezetpolitikával döntéshozók is vegyenek részt a platform munkájában.
- Hangsúlyozásra került, hogy Pest megyének nem csak fejlett régiói vannak, hanem komolyan leszakadó régiói is, amelyek külön figyelmet érdemelnek az épületenergetikai adottságok és lehetőségek tekintetében.
- A Platform megalakulását, valamint adatgyűjtést követően olyan terveket és gondolatokat is fogalmazzon meg, amelyek az önkormányzatoknak nemcsak útmutatást, hanem forrást is jelenthetnek.
- Elhangzott, hogy ebben az évben elkezdődik a 2020 utáni időszak tervezése az uniós költségvetésnek, amiben erősíteni kell az energiahatékony-gazdaság fejlesztését. Ezért szükséges az energetikai auditok minőségének és gyakoriságának növelése a lakosság körében, hogy minél hatékonyabbá váljanak az EU-s forrásra beadott pályázatok.
- A Platform tagok fontosnak tartják a jó példák tapasztalatait, tanulságait bemutatni a Platform kialakuló cselekvési terve miatt, mert annyira tud hatékonyvá válni, amennyit el tud érni belőle. Többek közt a klímabarát települések tapasztalatainak megismerésére, megosztására (nehézségek, hatékonyság) ösztönözték a Platformot.
- Célként megfogalmazódott a civilek és az önkormányzatok közötti kapcsolat, párbeszéd javítása a közös érdekű hatékonyabb munka érdekében. Elhangzott, hogy sokszor csak bátorításra és ösztönzésre, máskor szabályozásra van szükség, és ebben segíteni kell az önkormányzatokat.
- Szükséges a városi közlekedés hőjének, az aszfalt felmelegedésének az egyik olyan meghatározó problémáját kezelni, hogy azok ne fűtsék az utcákat. Olyan rendszer fenntartása javasolt, ami csökkenti a burkolt felszíneket, ami nyilvánvalóan kapcsolódik a csapadék megtartásához is. A településfejlesztési dokumentumoknak is javaslatot kellene erre megfogalmazni. A zöldfelületi rendszer komplexebb és rendszer-szemléletűbb tervezése a jövőben csak pozitív hatással lehet a klímaváltozás lassítására, mérséklésére, mert az egészséges zöldfelületi rendszer, egészséges talajt eredményez hosszabb távon.
- Javasolták, hogy az éghajlatváltozás által veszélyeztetett Pest megyei értékek közé kerüljenek be a földtani értékek is. (Az ivóvízbázis-védelemben a földtudományi értékeknek is egyre nagyobb szerepe van. A meglévő barlang-, forráskatasztert jobban megvizsgálva kiválogathatók az értéktárba való földtani értékek (termálvizek, Duna part, dolomit és mészkő-formák, stb.).

Czira Tamás (Klímabarát Települések Szövetsége): Elmondta, hogy szövetségük koordinálja az egyre több klímabarát település működését, és valóban vannak olyan jó példák, mind a tervezés, mind a települési akciók, és a települési megvalósult projektek kapcsán, amit szeretnének megosztani a Pest megyeiekkel is. Szándékuk szerint nem csak Pest megyében, hanem az összes többi megyében is ezt a fajta tudást, tapasztalatot szeretnék átadni. A Magyar Földtani és Geofizikai Intézettel közösen elkészített tervezési módszertan és annak egy tudományos megalapozási háttér-dokumentációjával kívánnak segíteni, amely alapján az ország összes megyéjében és a fővárosban is egy valódi értékteremtő stratégiai tervezést tudnak megalapozni. Hangsúlyozta, hogy már a módszertan készítésekor mind a klímapolitikáért felelős szaktárca (NFM) szakpolitikai részlege, mind az irányító hatóság, aki a támogatást nyújtja a megyék számára is, igen aktívan részt vett abban, hogy ez a módszertan

minden szempontból a döntéshozók támogatását is bírja. Több rendezvényükön képviseltette magát a szakpolitika, ahol komoly együttműködések kezdtek kirajzolódni, aminek a Platform az egyik terepe lehet. Szeretnének abban is segíteni, hogy nem csak a települési szereplőket, hanem az említett tudományos képviselőket is bevonják a közös munkába. Pest megyében van a Közlekedéstudományi Intézet, ami a Földtani Intézetet és szövetséget is megkereste a módszertan készítése, egyeztetése szakaszában. Azok a közlekedési ismeretek, amelyek az ő birtokukban vannak, - a forgalomszámlálás, a gépjárműállomány kora, típusa, ezek kibocsátásának vizsgálata, - segítenék a Platform munkáját. Amennyiben erre a megyei Platformok nyitottak, szívesen ajánlják bevonni őket, annak érdekében, hogy a klímastratégiai Elmondta még, hogy óriási problémát látnak abban, hogy a települési külterületek, volt zártkertek, amely az elmúlt évtizedekben minimális infrastruktúrát kaptak a klímaváltozás, akár bármilyen hagyományos időjárási esemény jelentős károkat tud okozni. Felhívta a figyelmet arra, hogy ezeknek a területeknek a lakossága nő, az ő kitettségük, veszélyeztetettségük is jelentős, és az ő hatásuk a belterületre is egyre fokozódik. Ezzel a problémakörrel legalább ajánlás szinten, célkitűzés szinten érdemes foglalkozni. A természeti épített környezetnek a terheltsége a külterületeken fokozódik és ez a belterületeken is problémát okozhat.

dr. Popovics Gábor (Pest Megyei Önkormányzati Hivatal Elnöki és Területfejlesztési Iroda vezetője): Zárszóként osztotta meg a gondolatait, amelyben kiemelte, hogy a jelenlévők Klímaváltozás elleni tevékenységnek a kulcsszereplői Pest megyében. Véleménye szerint a szemléletformálás minden egyéb klímavédelmi, vagy klímaváltozás elleni fellépésnek az alapja. Úgy gondolja, ha az egyén szintjén el lehet azt érni, hogy jobban figyeljenek akár a vízfogyasztásra, szelektív hulladékgyűjtésre, akkor ezek az értékek, és a gondolkodásmód beépül a vállalati döntéshozatalokba is, s így tovaryűrűző hatása lesz mindannak, amit itt a Platform célul tűz ki. Hogyan, s miként érjük el ezt a szemléletformálást Pest megyében, az ebben való megalapozásban nagyon számít a Platform tagok segítségére. Hangsúlyozta, hogy a Platform nem egy zárt kör, hanem egy nyitott szervezet, és minden olyan szervezet részvételére számít, akiről a jelenlévők tudnak, vagy szívesen részt vennének, és itt olyan érdemi tevékenységet tudnak felmutatni és folytatni, amelyek a célok elérésében segítséget tudnak nyújtani Pest megye Önkormányzatának a stratégia kialakításában. Elmondta még, hogy, nem titkolt dolog, hogy a jelenlévő szervezetekkel korábban már kapcsolatba került a Pest Megyei Önkormányzat. Az évente meghirdetett megyei környezetvédelmi díjra sokan pályáznak példamutató tevékenységükkel, ami alapot adott a jelenlévők meghívására, akiknek aktív munkájára is számítani lehet a lokális közösségek szintjén.

Kérte a jelenlévőket, hogy a Platform későbbi ülésén, mutassák be tevékenységüket, akár prezentáció keretében, vagy más módon azért, hogy a jó gyakorlatokat más szereplők is át tudják venni és tovább tudják adni, hogy ez által is minél jobban terjedjenek Pest megyében.

Elmondta még, hogy négy Platform ülés várható ebben és a következő években is évente, mert mindig szerepe és tere lehet a Platform keretében végzett tevékenységnek.

Végül megköszönte a jelenlévők részvételét, értékes gondolatait, amelyekkel nagyon fontos irányokat tűztek ki hozzászólásaikkal a Platform további működése vonatkozásában, mind pedig a klímastratégia megalkotása vonatkozásában is. Hangsúlyozta, hogy várják a további

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

javaslatokat, gondolatokat, észrevételeket, amelynek továbbítását ígérte a stratégia készítő MFGI felé.

Megköszönte a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetnek a részvételt és az értékes szakmai közreműködést, amelyhez hozzáfűzte, hogy számít aktív közreműködésükre a továbbiakban is a Platform tevékenységében.

Kmf.

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE